Rhif: WG35458

Llywodraeth Cymru

Ymgynghoriad – crynodeb o'r ymatebion

Tocynnau bws rhatach i bobl iau yng nghymru

Mehefin 2018

OGL © Hawlraint y Goron ISBN digidol 978-1-78937-642-5

Cynnwys

Cyflwyniad 3
Trosolwg o'r ymatebion 4
Ymatebion i'r cwestiynau 5
Rhestr o'r ymatebwyr 6

Cyflwyniad

Cyn i gynllun peilot fyngherdynteithio ddod i ben ar 31 Mawrth 2017, cyhoeddodd Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Seilwaith Ddatganiad Ysgrifenedig ar 21 Chwefror 2017[1] am y cynllun Tocynnau Bws Rhatach i Bobl Iau, gan sôn am ei ddyfodol ac am y dadansoddiad cychwynnol ohono.

Mae’r dadansoddiad cychwynnol hwn yn awgrymu mai ychydig iawn o bobl ifanc sy’n teithio ar y bws y tu allan i’w hardaloedd lleol. Y rheswm dros hyn, efallai, yw bod eu hysgolion, eu colegau, eu swyddi neu eu lleoedd hyfforddi, eu ffrindiau a’u gweithgareddau cymdeithasol yn ddigon agos iddynt beidio â gorfod teithio ymhellach.

Yn ei Ddatganiad Ysgrifenedig, cadarnhaodd Ysgrifennydd y Cabinet y byddai’n cynnal ymgynghoriad eang â phobl ifanc, gan gynnwys ysgolion, colegau a chwmnïau bysiau, i drafod cynllun sy’n atyniadol, a fydd yn gallu eu helpu i fyw eu bywydau, i weithio ac astudio ac a fydd yn newid agweddau tuag at ddulliau o deithio.

Roedd yr ymgynghoriad hwn ar fyngherdynteithio yn gofyn barn am nifer o welliannau posib i’r cynllun cyfredol. Yn eu plith oedd y mathau o deithiau a allai fod yn gymwys am docynnau rhatach; a ddylid newid yr oed sy’n gymwys am ddisgownt a maint y disgownt, ffyrdd eraill o gyfrannu at ei gost, gan gynnwys cyfraniad penodol am bob siwrnai neu gerdyn i deithio am ddim am fis/blwyddyn. I osgoi unrhyw gyhuddiad o ddylanwadu ar atebion yr ymatebwyr, ni chafodd datganiadau am gyllid dangosol eu cynnwys yn y papur.

Er cydnabod gwerth tocynnau bws rhatach i bawb a restrwyd, rhaid nodi, oherwydd setliadau ariannu heriol gan Lywodraeth y DU, y bydd Llywodraeth Cymru’n debygol o wynebu penderfyniadau anodd ynghylch pa opsiwn y gall ei fforddio wrth barhau i gynnig tocynnau bws rhatach i bobl iau Cymru.

Yn ogystal â’r broses arferol o gylchredeg gwybodaeth, cafodd manylion yr ymgynghoriad hefyd eu hanfon at y swyddogion hynny yn Llywodraeth Cymru a oedd yn ymdrin â’r meysydd hynny’n ymwneud â chynyddu’r disgownt – er enghraifft, i wirfoddolwyr a phrentisiaid. .

Gofynnwyd i weinyddwr fyngherdynteithio a sefydlwyd gan PTI (Traveline) Cymru, dynnu sylw ei gysylltiadau at yr ymgynghoriad, a nododd ei fod wedi anfon y wybodaeth at dros 3,000 o bobl drwy ddulliau amrywiol - y cyfryngau cymdeithasol (hysbysebion testun Google AdWords a Facebook), baner ar wefan fyngherdynteithio a dolen i’r ymgynghoriad, gwybodaeth am yr ymgynghoriad mewn negeseuon e-bost at gyrff perthnasol, drwy banel cwsmeriaid Traveline Cymru ac erthygl ar wefan Traveline Cymru. Yn ogystal, sefydlwyd pum grŵp ffocws ar gyfer pobl ifanc ar hyd a lled Cymru.

[1] https://gov.wales/about/cabinet/cabinetstatements/2017/youthbustravel/?lang=cy

Trosolwg o’r ymatebion

Cafwyd ymatebion i’r ymgynghoriad, a oedd ar agor rhwng 10 Hydref 2017 a 4 Ionawr 2018, drwy’r e-bost ac ar bapur. Aeth rhai ati i ateb pob cwestiwn: er bod rhai’n dibynnu ar roi ateb cadarnhaol neu negyddol i’r cwestiwn blaenorol ac mae un ymateb yn rhoi sgôr % ei grŵp am bob cwestiwn ac elfen.

Daeth 116 o ymatebion i law gan sefydliadau ac unigolion. Daeth dau ymateb i law ar ôl y dyddiad cau, ond cawsant eu hystyried er hynny. Os oedd ymateb gan sefydliad, fel coleg er enghraifft, yn cynnwys nifer o bleidleisiau am bob cwestiwn, cofnodwyd pob pleidlais ar wahân yn y dadansoddiad, felly mae’r cyfanswm yn fwy na nifer yr ymatebion a ddaeth i law.

Dyma restr o’r ymatebwyr yn y dadansoddiad:

Awdurdod addysg lleol (ysgolion/colegau)	53	27.32%
Unigolyn	46	23.71%
Llywodraeth leol	33	17.01%
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	23	11.86%
Grŵp cymunedol	15	7.73%
Gweithredwr bysiau	7	3.61%
Undeb llafur	6	3.09%
Y trydydd sector	5	2.58%
Y diwydiant trafnidiaeth	3	1.55%
Grŵp cynghori	1	0.52%
Comisiynydd/Ombwdsmon	1	0.52%
Y sector iechyd	1	0.52%
Grŵp anabledd	0	0%
Y gwasanaethau brys	0	0%
Y cyfryngau	0	0%
Arall (nodwch)	0	0%

Nododd ymatebwyr unigol eu bod hefyd yn perthyn i’r grwpiau oedran a ganlyn a dim ond dau nododd eu bod yn ystyried eu bod yn anabl.

O dan 16	16-18	19-22	23-24	25-59	60 +	Ni nodwyd oedran
2	18	6	1	8	7	4
4.35%	39.13%	13.04%	2.17%	17.39%	15.22%	8.70%

Yr ymatebion:

- Roedd cytundeb cryf bod tocynnau bws rhatach yn dylanwadu ar y modd y mae pobl ifanc yn dewis teithio.
- Roedd dau o bob tri o'r ymatebwyr yn teimlo bod angen newid yr ystod oed presennol, sef 16-18.
- Roedd 28% o'r ymatebwyr am godi'r oed i 21 ac roedd 26% am ei godi i 25.
- Roedd 52% o'r farn nad oedd y gostyngiad presennol yn ddigon i annog pobl ifanc i deithio ar y bws. Byddai'n well gan yr ymatebwyr hyn weld gostyngiad o 50%.
- Roedd 70% o'r ymatebwyr yn cytuno â'r cynnig i ofyn i bobl ifanc dalu cyfraniad penodol am bob siwrnai yn lle rhoi gostyngiad o draean iddynt ac roedd 40% ohonynt yn cytuno y byddai cyfraniad o £1 yn addas.
- Roedd 32% yn cytuno y dylid codi £10 am docyn mis i'w ddefnyddio ar bob siwrnai.
- Roedd 31% yn cytuno y dylid codi £50 am docyn blwyddyn i'w ddefnyddio ar bob siwrnai.
- Roedd 84% yn teimlo y byddai gormod o oedi pe bai'r gostyngiad yn gymwys i rai mathau o siwrneiau'n unig.
- Pe bai'r gostyngiad yn gymwys i rai mathau o siwrneiau'n unig, dylid cynnwys siwrneiau at ddibenion addysg (32%), gwaith (17%) ac iechyd (6%).
- Roedd 76% o ymatebwyr o blaid cynnwys pobl ifanc a oedd yn cael y Lwfans Cynhaliaeth Addysg yn y cynllun.
- Roedd cefnogaeth gref iawn o blaid cynnwys pobl mewn addysg yn y cynllun, p'un a oeddent yn dilyn cyrsiau amser llawn (91%) neu ran amser (82%).
- Roedd cefnogaeth gref iawn o blaid cynnwys pobl a oedd yn dilyn rhaglenni prentisiaeth cydnabyddedig (85%) ac o blaid cynnwys prentisiaid o bob oed (37%).
- Roedd cefnogaeth gref iawn o blaid cynnwys gofalwyr cofrestredig (78%) ac o blaid cynnwys gofalwyr o bob oed (42%).
- Roedd cefnogaeth gref o blaid cynnwys pobl a oedd yn gwneud gwaith gwirfoddol (63%) ac o blaid cynnwys gwirfoddolwyr o bob oed (30%).
- Roedd cefnogaeth gref o blaid cynnwys pobl a oedd â Cherdyn Teithio'r Ganolfan Byd Gwaith (63%).

Y camau nesaf

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi manylion yr ymatebion a ddaeth i law i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar ddyfodol ei chynllun tocynnau bws rhatach i bobl iau.

Nid oes deddfwriaeth sy'n caniatáu i Lywodraeth Cymru fynnu bod gweithredwyr bysiau yn cynnig disgownt i bobl ifanc 16-18 oed nad ydyn nhw mewn addysg amser llawn.

Mae gweithredwyr bysiau sy'n cynnig disgownt i bobl iau sydd â'r pas fyngherdynteithio wedi ei gwneud yn glir eu bod yn disgwyl i Lywodraeth Cymru eu digolledu'n llwyr am wneud. O ganlyniad, bydd angen cael cytundeb gweithredwyr bysiau i delerau'r fynghynllunteithio newydd a gyflwynir yn 2018-19.

Er cydnabod gwerth tocynnau bws rhatach i bawb a restrwyd, rhaid nodi, oherwydd setliadau ariannu heriol, y bydd Llywodraeth Cymru'n debygol o wynebu penderfyniadau anodd ynghylch pa opsiwn y gall ei fforddio wrth barhau i gynnig tocynnau bws rhatach i bobl iau Cymru.

Bydd gofyn i'r gyllideb dalu hefyd am gost gweinyddu'r cynllun, sef cyfrifoldeb fyngherdynteithio ar hyn o bryd, cost ei farchnata a'i hyrwyddo, a chost cynhyrchu a chyhoeddi pasys. Llywodraeth Cymru fydd yn ysgwyddo'r costau hyn.

Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a Thrafnidiaeth wedi dweud ei fod yn gobeithio codi oed y cynllun i 21 yn 2018. Fel rhan o hyn, bydd swyddogion Llywodraeth Cymru'n trafod ei benderfyniad a'i oblygiadau â chynrychiolwyr y diwydiant bysus, awdurdodau lleol a Bus Users Cymru i ddod i gonsensws ynghylch cynnwys y cynllun newydd. Tan hynny, bydd y cynllun tocynnau bws rhatach i bobl iau 16-18 oed yn para'n ddigyfnewid.

Rhestr o'r ymatebwyr

Categori	**Enw**
Grŵp cynghori	Skillnet Limited
Gweithredwr Bysiau	Cardiff Bus
Gweithredwr Bysiau	CPT
Gweithredwr Bysiau	First Cymru Buses Ltd
Gweithredwr Bysiau	Newport Bus
Gweithredwr Bysiau	Phil Anslow Ltd
Gweithredwr Bysiau	South Wales Transport (Neath) Ltd
Gweithredwr Bysiau	Stagecoach De Cymru
Comisiynydd / Ombwdsmon	Comisiynydd Plant Cymru
Grŵp Cymunedol	Fforwm Ieuenctid Sir y Fflint
Grŵp Cymunedol	Cynulliad Ieuenctid Sir Benfro
Grŵp Cymunedol	Travelling Ahead
Grŵp Cymunedol	Fforwm Ieuenctid y Fro
Sector iechyd	GIG Cymru
Unigolyn	Unigolyn @ 46
Awdurdod addysg lleol / coleg	Ysgol Gyfun y Coed Duon – Blwyddyn 11
Awdurdod addysg lleol / coleg	Fforwm Ieuenctid Caerffili – Grŵp y Cabinet
Awdurdod addysg lleol / coleg	Fforwm Ieuenctid Caerffili – Grŵp 1 a 2
Awdurdod addysg lleol / coleg	Grŵp 1 a 2 Ysgol Ferched Lewis
Awdurdod addysg lleol / coleg	Cynulliad Myfyrwyr Ysgol Uwchradd y Drenewydd
Awdurdod addysg lleol / coleg	Coleg Cambria
Awdurdod addysg lleol / coleg	Dosbarth TG Coleg Ystrad Mynach
Llywodraeth Leol	Cyngor Tref Bae Colwyn
Llywodraeth Leol	Cyngor Caerdydd
Llywodraeth Leol	Dinas a Sir Abertawe
Llywodraeth Leol	Consortiwm trafnidiaeth ranbarthol Canolbarth Cymru
Llywodraeth Leol	Mike Rose
Llywodraeth Leol	Cyngor Sir Casnewydd
Llywodraeth Leol	Cynghorau Gogledd Cymru @ 6
Llywodraeth Leol	Cyngor Sir Penfro

Categori	**Enw**
Llywodraeth Leol	Cyngor Powys
Llywodraeth Leol	Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf a’r Tîm Cymorth Gofalwyr Ifanc
Llywodraeth Leol	Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen a Gofal Cymdeithasol a Thai
Llywodraeth Leol	CLILC
Llywodraeth Leol	Senedd Ieuenctid Wrecsam
Llywodraeth Leol - Lloegr	Cyngor Gorllewin Swydd Gaer a Chaer
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	Ni ddatgelwyd enwau pum ohonynt
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	Bus Users Cymru
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	Coleg y Cymoedd
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	Fforwm Trafnidiaeth Gogledd Sir Benfro
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	Fforwm Ieuenctid Powys
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	Transport focus
Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus	*Cymdeithas Defnyddwyr Rheilffordd* Wrecsam-Bidston
Y trydydd sector	Barnardo's Cymru
Y trydydd sector	Brake, yr elusen diogelwch ar y ffordd
Y trydydd sector	CTA UK
Y trydydd sector	GISDA
Y trydydd sector	Abertawe Dinas Noddfa
Undebau llafur	Undeb Addysg Genedlaethol Cymru
Undebau llafur	Undeb Cenedlaethol Myfyrwyr Cymru
Undebau llafur	UCAC – Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru
Undebau llafur	UNSAIN Cymru: Aelodau Ifanc Cymru
Y diwydiant trafnidiaeth	Association of Local Bus Company Managers
Y diwydiant trafnidiaeth	PTI Cymru (Traveline Cymru)
Y diwydiant trafnidiaeth	Ymgynghorydd Logisteg Trafnidiaeth Gyhoeddus